

Rotgans in de knoop

Auke B. Terluin

NOODGEDWONGEN OVERZOMEREN

Vanaf het fietspad dat ons langs het deel van de Schiermonnikoogse kwelder tussen Kooi- en Kobbeduinen voert, zien wij de eenzame Rotgans reeds van verre. Het is 20 juni 1993 en een Rotgans in deze tijd in Nederland is vrij opmerkelijk, hoewel de soort jaarlijks in klein aantal in de Waddenzee en in de Zeeuwse Delta overzomert. De speciale reden voor het ongebruikelijk verblijven van deze vogel blijkt bij nadering al gauw: een stuk van een net, vastgesnoerd om de hals van de vogel. De gans bevindt zich in een - ten behoeve van thans niet aanwezig vee - met prikkeldraad omheind deel van het terrein, op een tiental meters van het pad verwijderd. Goed is nu te zien dat ten minste één van de mazen van het net tussen de boven- en ondersnavel door loopt, ter hoogte van de witte halsdecoraties de nek van de vogel omsluit en daarbij in de mondhoeken snijdt. Er druppelt helder vocht uit de snavel en de neusgaten, dat met korte tussenpozen door de gans wordt afgeschud.

Het dier eet van de vegetatie, lijkt niet bijzonder mager en maakt een 'tamme' (zie noot) indruk. De vogel is tot op een meter of tien te naderen. Ik wandel - terloops, zo ongeveer - in de richting van de gans en maak enkele opnamen. Een opzetje de vogel met een kort sprintje te verrassen en te pakken te krijgen, gaat niet door. Hij of zij reageert onmiddellijk en ik wil hem of haar niet de afzetting injagen.

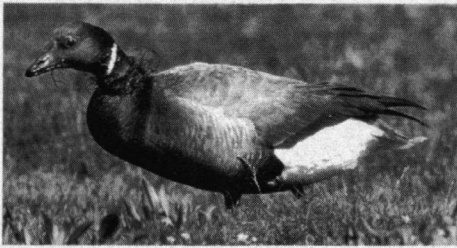
Of deze Rotgans kan vliegen, wordt niet duidelijk, maar er is niets dat op het tegendeel wijst. Geen hangende vleugel(s) en de conditie van de vogel lijkt, ondanks het net, zonder meer niet slecht. Toch heeft deze Rotgans 'besloten' niet met de soortgenoten naar de broedgebieden in het noorden van Scandinavië, Finland en Rusland te vertrekken, maar te proberen hier de zomer door te komen. Zou zo'n vogel alsnog naar het noorden vertrekken als men hem zou vangen, van zijn kwelling ontdoen en weer loslaten? Waarschijnlijk toch niet. De door hormonen aan-

Rotgans met een stuk van net om de hals. Schiermonnikoog, 20 juni 1993.

Foto's: Auke B. Terluin.

gezette trekdrang zal na korte tijd al wel sterk zijn afgenomen. Daarbij zijn de broedgebieden van de Rotgans onder normale omstandigheden maar amper voldoende langdurig geschikt om er jongen groot te brengen, zodat een achtergebleven lid van de soort al gauw 'instinctief' zal 'aanvoelen' dat achternareizen zinloos is. Wij besluiten de vogel nu maar verder met rust te laten. Als wij enkele dagen later toch weer langs de plek komen, is de onfortuinlijke Rotgans in geen velden (wegen zijn hier niet) te bekennen.

■ Auke B. Terluin, Azaleastraat 20a, 3051 TG Rotterdam, 010 - 4 182 686.

LITTERATUUR:

Poot, Martin (1993): Tussenstop in de Witte Zee (Rotganzen in een Russisch waddengebied). Waddenbulletin 28 (4): 204-207.

Sovon (1987): Atlas van de Nederlandse Vogels.

NOOT: Wanneer het woord 'tam' in verband met vogels wordt gebruikt, komt de dubbelzinnige betekenis ervan aan het licht. Niet alleen vogels in gevangenschap die door de omgang met de mens minder schuw zijn geworden, heten tam (niet wild), maar ook gewonde wilde vogels worden als tam gekwalificeerd. Aangeschoten ganzen kunnen in ons land - door omstandigheden gedwongen - overzomeren en tot broeden komen, doch de status van erkende broedvogel blijft voor deze vogels nauwelijks te verdienen. Dit lijkt nogal onrechtvaardig. Voorbeeld: de Kolganzen die ik tijdens het zeilen op de Friese wateren, in mei 1993, aantref. Het gaat hier om paren met jongen, één of beide oudervogels met tekenen van vieugelletsel, vaak door de jacht, soms door een aanvaring met een hoogspanningsleiding opgelopen; toch duidelijk broedvogels. Door het slordige karakter van de kolganzenjacht kan zich, met name in Friesland, heel wel een broedpopulatie Kolganzen, mede door een jaarlijkse aanvulling met nieuwe gewonden, handhaven (en wellicht in stand blijven bij eventueel afnemende jachtintensiteit). Bij gelijkblijvende of toenemende jachtactiviteit, lijkt het aannemelijk dat de aangeschoten ganzen en hun 'tamme' nakomelingen bij elk nieuw jachtseizoen als eerste 'het haasje zullen zijn', dan wel 'het loodje zullen leggen', dit mede omwille van het jagersstreven 'faunavervalsing' tegen te gaan (zodat jagen, ook hier, in de 'noodzaak' van de jacht voorziet).

A.B. T.

Zie ook:

Anonymus (1993): Jagers laten ganzen kreperen. Vogels nummer 74 (jaargang 13, nummer 2): 43.

Woudstra, Anky (1993): Jagen in het Waddengebied ('Geen jacht, tenzij...'). Waddenbulletin 28 (2): 106-107.

Het Vogeljaar 42 (1994) 2